Střihač ovcí (kód: 41-059-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo zemědělství
Skupina oborů: Zemědělství a lesnictví (kód: 41)
Týká se povolání: Střihač ovcí
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Chov ovcí ve vztahu k produkci vlny	3
Ošetřování a úprava paznehtů	3
Respektování podmínek welfare ovcí pro provedení stříže	3
Péče o zdravotní stav ovcí s ohledem na produkci vlny	3
Manipulace s ovcemi	3
Využívání prostředků malé mechanizace při stříhání ovcí	3
Stříhání ovcí	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 14.01.2020 do: 20.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Chov ovcí ve vztahu k produkci vlny

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat základní strukturu chovu ovcí v České republice, vyjmenovat a popsat nejdůležitější plemena ovcí chovaná na území ČR, vysvětlit vývojové trendy a směry chovu ovcí	Ústní ověření
b) Popsat stručně historii chovu ovcí v ČR, popsat vývoj ruční a mechanizované stříže ovcí, včetně popisu různých technologických systémů stříže	Ústní ověření
c) Vysvětlit hospodářský význam současného chovu ovcí v ČR	Ústní ověření
d) Popsat základní systémy chovu ovcí v návaznosti na jednotlivé úseky a kategorie podle stáří, pohlaví a reprodukčního stádia a potřeby provedení stříže	Ústní ověření
e) Popsat plemennou strukturu ovcí v ČR, popsat nejdůležitější mléčná, masná a kombinovaná plemena, určit dvojstřižné a jednostřižné ovce	Ústní ověření
f) Popsat vlivy a faktory ovlivňující produkci vlny	Ústní ověření
g) Popsat vlastnosti a strukturu ovčí vlny, popsat jednotlivé druhy vlny, které jsou získávány stříží	Ústní ověření
h) Popsat základní systémy třídění a hodnocení ovčí vlny a třídění a hodnocení předvést	Praktické předvedení a ústní ověření
i) Popsat technologie třídění vlny, žokování a skladování vlny	Ústní ověření
j) Popsat třídicí stůl na vlnu a předvést činnost třídění vlny na tomto stole	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Ošetřování a úprava paznehtů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat pazneht jako anatomický útvar	Ústní ověření
b) Popsat příčiny vzniku nakažlivé hniloby paznehtů a vysvětlit prevenci	Ústní ověření
c) Popsat postup vývoje nemoci a dopad na užitkovost chovu ovcí	Ústní ověření
d) Rozpoznat a popsat pracovní pomůcky k ošetření paznehtů ovcí	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Popsat základní ošetření nemocných a zraněných paznehtů, princip brodění ovcí a složení brodicí lázně	Ústní ověření
f) Předvést fixaci ovce a úpravu paznehtů u 5 ovcí za použití vhodných pracovních pomůcek a popsat prováděné úkony	Praktické předvedení a ústní ověření
g) Popsat princip a způsob využití fixačních prostředků při úpravě paznehtů ovce	Ústní ověření
h) Popsat a vybrat vhodné pracovní pomůcky na úpravu paznehtů ovcí	Praktické předvedení a ústní ověření
i) Předvést údržbu, čištění a desinfekci pomůcek pro úpravu paznehtů ovcí, vyjmenovat vhodné přípravky	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Respektování podmínek welfare ovcí pro provedení stříže

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Určit potřebnou plochu a umístění hlavní manipulační ohrady pro daný počet ovcí (čekárna ovcí před stříží)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Vysvětlit potřebu přemístění jehňat od bahnic v případě stříže v tomto období, popsat přípravu pomocné ohrady	Ústní ověření
c) Vysvětlit význam vhodných klimatických poměrů pro provedení stříže ovcí	Ústní ověření
d) Vysvětlit potřebu napájení ovcí při náročných teplotních poměrech	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Péče o zdravotní stav ovcí s ohledem na produkci vlny

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit důležitost prevence v péči o zdraví ovcí, popsat důležitost přípravy ovcí na stříž (teplotní poměry, nakrmenost, pravidelná aplikace antiparazitik, ochranné očkování)	Ústní ověření
b) Posoudit zdravotní stav ovcí z pohledu provedení stříže	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat základní nemoci a vliv škodlivosti parazitů na užitkovost v chovu ovcí, popsat příznaky onemocnění a změny v chování nemocné ovce	Ústní ověření
d) Rozpoznat na základě kontroly zdravotní stav paznehtů ovce	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Popsat první pomoc při drobném i větším zranění zvířete způsobeném při stříži ovcí	Ústní ověření
f) Rozpoznat a charakterizovat vady a defekty vlny na předložených vzorcích	Praktické předvedení a ústní ověření
g) Popsat parazity ovcí, které se nacházejí v ovčím rounu a na kůži ovce	Ústní ověření
h) Popsat důležité vnitřní parazity ovcí	Ústní ověření
i) Popsat význam doplňkových minerálních krmiv a lizů pro zdravotní stav ovcí	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Manipulace s ovcemi

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést stavbu základní manipulační ohrady pro daný počet ovcí	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat stavbu manipulační uličky, vysvětlit zásady stavby třídicí uličky pro stříhání ovcí	Ústní ověření
c) Popsat funkci a použití třídicích a stavěcích branek pro ovce, uvést vhodné rozměry	Ústní ověření
d) Vysvětlit a předvést manipulaci a pokládání ovce před stříží, vyvedení ovce z košáru nebo střihačského vozíku, nebo jiného zařízení sloužícího k stříži ovcí na pracoviště střihače	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Popsat a předvést použití ovčácké hole, předvést fixaci ovce za krk a zadní končetinu	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Využívání prostředků malé mechanizace při stříhání ovcí

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat princip využití střihačského vozíku, mobilního střihacího místa a lavice	Ústní ověření
b) Popsat princip střihačských strojků, vysvětlit konstrukci bovdenového a kardanového náhonu	Ústní ověření
c) Popsat a předvést rozložení a složení střihačské hlavice, včetně předvedení základní údržby	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Vysvětlit třídění nožů pro střihačské hlavice, předvést jejich výměnu a nastavení	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Připravit nože před broušením, popsat brusky na broušení nožů, předvést broušení spodních i horních nožů	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Vysvětlit údržbu, čistění a dezinfekci všech používaných pomůcek na stříž ovcí	Ústní ověření
g) Popsat použití dalších prostředků používaných při stříži ovcí, popsat mazací oleje, kartáče na nože a vhodná odmašťovadla lanolinu	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Stříhání ovcí

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat a předvést přípravu střihačského pracoviště, vhodnost umístění vybavení střihače u různých zařízení, výběr vhodných pracovních podložek pro stříž	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Vysvětlit zásady BOZP a PO v chovu ovcí a koz, dodržovat bezpečnost práce při stříhání ovcí a úpravách paznehtů ovcí včetně poskytnutí první pomoci střihači	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Vysvětlit důležitost dodržování zoohygieny a prevence střihačem	Ústní ověření
d) Vysvětlit metodiku způsobu stříže na zemi a způsob stříže na lavici	Ústní ověření
e) Předvést stříž 10 ovcí nůžkami nebo střihacím strojkem na zemi či na lavici, popsat postup jednotlivých tahů uvedeného systému, předvést fixaci ovce při stříži	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Popsat a předvést sezónní stříže bahnic a chovných jehnic a vysvětlit jejich účel	Praktické předvedení a ústní ověření
g) Vysvětlit zvláštnosti stříže koz a lam a příbuzných zvířat	Ústní ověření
h) Popsat přípravu plemenných beranů na připouštěcí období, vysvětlit důležitost této sezonní stříže	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO) a s přidělenými ovcemi, o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.
Zdravotní způsobilost pro vykonání zkoušky není vyžadována.
Ověřování by mělo být pokud možno spojeno do navazujících činností vedoucích k ucelenému obrazu střihače ovcí.
Je třeba zadávat úkoly v tomto pořadí:

- Popsat chov ovcí ve vztahu k produkci vlny
- Popsat technologie třídění vlny, žokování a skladování vlny, třidící stoly na vlnu
- Předvést úpravy paznehtů ovce a manipulaci se zvířaty při úpravě paznehtů
- Určit potřebnou plochu hlavní manipulační ohrady pro daný počet ovcí
- Popsat první pomoc při drobném i větším zranění způsobeném při stříži ovcí
- Popsat a předvést zásady správné manipulace s ovcemi
- Vysvětlit zásady prevence v péči o zdraví ovcí, popsat nemoci a parazity ovcí
- Popsat využívání prostředků malé mechanizace při stříhání ovcí
- Popsat a předvést rozložení a složení střihačské hlavice, včetně předvedení základní údržby
- Popsat a předvést údržbu nožů broušením
- Vysvětlit a předvést stříž ovce novozélandským systémem na zemi nebo na lavici, popsat princip fixace ovce při stříži
- Popsat a předvést sezonní stříže bahnic a chovných jehnic, popsat přípravu plemenných beranů na připouštěcí období, vysvětlit důležitost této sezonní stříže

Při plnění uložených úkolů formou praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů, dodržování hygieny práce, jakož i ke kvalitě a časovému hledisku zvládání předváděných operací. Přitom je nutno posuzovat nejen dosažený celkový výsledek, ale i samostatnost při rozhodování o nejvhodnějším postupu řešení zadaného úkolu podle podmínek pracoviště. Důraz je třeba klást na šetrnou manipulaci s ovcemi podloženou dostatečnými odbornými vědomostmi a získanými dovednostmi. Při práci s ovcemi je třeba hodnotit přístup k zvířatům a respektování požadavků welfare.
U Kompetence "Manipulace s ovcemi" pro ověření kritéria a) zajistí autorizovaná osoba pomocníka, který pomůže uchazeči s fyzickou prací při stavbě ohrady.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí..

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v chovatelském nebo jiném příbuzném zemědělském nebo veterinárním oboru a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti chovu ovcí nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování v oboru vzdělání, který se týká chovu ovcí.
b) Vyšší odborné vzdělání v oblasti chovatelství nebo jiném příbuzném zemědělském nebo veterinárním oboru a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti chovu ovcí nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování v oboru vzdělání, který se týká chovu ovcí.
c) Vysokoškolské vzdělání, minimálně v bakalářském studijním programu se zaměřením na chovatelství nebo v jiném příbuzném zemědělském nebo veterinárním oboru a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti chovu ovcí nebo ve funkci učitele odborných předmětů nebo odborného výcviku nebo praktického vyučování v oboru vzdělání, který se týká chovu ovcí.
d) Profesní kvalifikace 41-059-H Střihač ovcí a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti chovu ovcí.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnoticím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo zemědělství, www.eagri.cz

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- zkušební místnost
- ovčí farma
- vzorky vlny, žoky na vlnu a její dostatečné množství
- atlas plemen ovcí
- obrazový materiál a fotografie paznehtu a jeho chorob a vnitřních a vnějších parazitů ovcí
- střihací strojky
- brusky na nože střihacích strojků, kopytních nožů a nůžek
- střihačské nože, spodní a horní, nože na různé typy vlny
- kopytní nože a nůžky
- obrazové ukázky střihačských strojků
- náhony (ohebný i kardanový náhon)
- pomůcky pro přípravu stanoviště (střihačský vozík, pracovní podložky, střihací lavice, zavěšovací konstrukce, elektrické přípojky, střihačské vybavení)
- min. 15 kusů ovcí pro jednoho uchazeče
- dezinfekční prostředky
- dostatečné množství zábran pro stavbu manipulačních ohrad
- osoba pomocníka pro stavbu manipulační ohrady
- třídicí a stavěcí branky

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 80 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 6 až 8 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro zemědělství, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Institut vzdělávání v zemědělství, o. p. s.
Zemědělský svaz ČR
Svaz chovatelů ovcí a koz, z. s.